

SIVILOMBUDET

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Vår referanse
2022/1155

Deres referanse
21/2388 - ISV

Vår saksbehandler
Mona Keiko Løken

Dato
15.02.2023

Om oppfølging av Sivilombudets uttalelse om telefonkontroll i fengsel – spørsmål om tilleggsinformasjon

Vi viser til departementets brev 2. februar 2023 med oversendelse av midlertidige retningslinjer for telefonkontroll i fengsel og innsattes ringekostnader.

De midlertidige retningslinjene er en oppfølging av ombudets uttalelse 21. desember 2021 (SOM-2021-244). Departementet gir uttrykk for at straffegjennomføringsloven § 32 andre ledd må anvendes i samsvar med Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8, jf. menneskerettsloven §§ 2 og 3. Dette innebærer at straffegjennomføringsloven § 32 andre ledd ikke kan anvendes etter sin ordlyd. Ifølge departementet har de midlertidige retningslinjene som formål å sikre etterlevelse av menneskerettighetene i påvente av en ordinær lovendringsprosess.

Det går fram av retningslinjene at kriminalomsorgen ikke lenger har adgang eller plikt til å foreta rutinemessig telefonkontroll, jf. punkt 4. Dette gjelder på alle tre sikkerhetsnivåer. Telefonkontroll kan da bare finne sted når dette er nødvendig og forholdsmessig etter en konkret vurdering av spesifiserte sikkerhetsmessige grunner avveid mot den belastning som telefonkontrollen påfører den innsatte. Beslutning om telefonkontroll regnes som enkeltvedtak med klagerett, jf. punkt 8, og skal som utgangspunkt ha en maksimal varighet på seks måneder før det må foretas en ny vurdering av om vilkårene er oppfylt, jf. punkt 7.

Imidlertid følger det av retningslinjene punkt 1 at de nye midlertidige retningslinjene for innsatte i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå, fengsel med høyt sikkerhetsnivå og forvaringsanstalter gjelder først tre måneder etter innsettelse, og at kriminalomsorgen i denne perioden som hovedregel plikter å kontrollere innsattes telefonsamtaler. Kontroll kan likevel unnlates dersom sikkerhetsmessige grunner ikke taler mot det. I denne perioden iverksettes telefonkontroll uten at det først treffes en beslutning om det.

Vi oppfatter at retningslinjene i punkt 1 ikke medfører noen endring av dagens regulering eller praksis ved høysikkerhetsfengsel. Bakgrunnen for dette er ikke nærmere beskrevet i oversendelsen hit eller i brev 1. februar 2023 til Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) som var vedlagt. Vi ber derfor departementet gi tilleggsinformasjon om bakgrunnen for dette

punktet i retningslinjene, og hvilke vurderinger som er gjort ut fra EMK artikkel 8, jf. også punkt 3 i departementets brev til KDI, samt ombudets uttalelse.

Slik vi forstår det, er de midlertidige retningslinjene allerede gjeldende. Vi ber imidlertid opplyst i hvilken grad retningslinjene faktisk er iverksatt, og eventuelt hvilke frister departementet har satt for kriminalomsorgens implementering.

Vi har merket oss at kostnadene ved telefonsystemets kontrolltiltak etter de nye retningslinjene ikke skal belastes den innsatte, jf. punkt 10. Ifølge departementet er det ikke grunnlag for å kreve at innsatte skal betale for merkostnadene av kriminalomsorgens behov for et telefonsystem der avlytting er mulig. Departementet har overlatt den nærmere prisfastsettingen til KDI. Vi ber opplyst om når det vil bli fastsatt nye ringepriser for de innsatte, og eventuelt hvilken frist som er satt for dette arbeidet.

Tilbakemelding bes gitt innen **10. mars 2023**.

For sivilombudet

Joakim S. T. Øren
avdelingsjef

Mona Keiko Løken
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner, og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til:

KRIMINALOMSORGSDIREKTORATET

Postboks 694

4302

SANDNES